

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.--Ročník XXXI. OMAHA, NEBR., VE STŘEDU, DNE 25. DUBNA 1906.

ČÍSLO 39.

Zemětřesení v San Franciscu.

Ve středu min. týdne v 5:10 hod. ráno stíženo bylo San Francisko hrozným zemětřesením. Ačkoliv trvalo pouze tři minuty, následky byly hrozné; více než tisíc stavení bylo v krátké době poškozeno. Sdětšení bylo hrozné a zvěštilo se ještě druhým otřesením, který přišel o 8:15 hodin. Druhý zemětřesení bylo sice kratší prvního, ale sdětšení a hrůza, jež je následovaly, byly daleko horšími. V městě vypukl obrovský požár. Dolní část města byla jím zachváčena a obyvatelstvo v šlepném zmatku prchalo z místa hrůzy. Lidé toho času většinou ještě spali a vyběhali ven neoblečení. Stavení padala a pohřbívala obyvatelé ve svých ssutinách. Přes 1000 lidí a snad i více přišlo o život a raněných počítá se kolem dvou tisíců. Mnohé nádherné budovy, jež byly chloubou San Franciska jsou zničeny. Radnice, která stála \$7,000,000 je zničena, dále krásné budovy listů Call a Examiner, budova společnosti Postal Telegraph, Western Union a jiné byly úplně spustošeny. Taktéž mnoho hotelů stihla pohroma a množství lidí zahynulo v jejich troskách. Někteří hasičské stanice byly tak poškozeny, že nebylo možno odtud dostati ani stříkaček, ani jiných hasičských přístrojů. V obydné části města nejsou zhouby v takovém rozsahu jako v obchodní části. Dráty telegrafické byly přetřhány. Před telegrafními úřady shromážděvaly se nesčetné masy lidí, kteří chtěli telegrafovati svým přátelům, ale nešlo to. Pouze jeden telegrafní drát zůstal bez pohromy. Hlavní vodní roury popraskaly a nemohlo býti přikročeno ani k hasení. Někteří budovy byly vyhozeny dynamitem, aby zabránilo se šíření zhoubnému požáru. Taktéž světla plynového, ani elektrického nebylo. Zhoubný požár, který hned na počátku vypukl, rozšířil se hroznou měrou. Vál prudký vítr, který plameny rozněcoval tak, že v některých chvílích zdálo se, že celé město bude plameny zničeno. Nejohrovnější řádil požár za noci. Bylo to divadlo strašné o uchvacující zároveň. Na ulicích byl strašný zmatek, který stupňoval se každým okamžikem. Hrdza rozšířila se po celém San Franciscu. Téměř 10 čtverečních mil bylo požárem zničeno. Ve městě bylo vyhlášeno ihned stanné právo a general Funston je vrchním pánem města. Pořádek udržuje se velice přísně a bylo prohlášeno, že ten kdo bude při krádeži nebo loupeži přistihnut, bude zastřelen.

Další zpráva ze dne 20. dubna oznamuje, že dvě třetiny města jsou již požárem i zemětřesením zničeny. Rádění zhoubných živlů neustává. Padají jim v obět jak paláce milionářů tak i chatrče chudých. Mocný vítr hnál před sebou plameny a hnál je i do těch částí, které měly se za bezpečné. Lid prchá z místa hrůzy. Pohled na prchající je strašný. Udětšení a ustrašení, s očima koulem i přestálými hrůzami vyboulenými, potáčejí se z místa na místo. Nářek a úpění rozléhá se na všech stranách. Ukázalo se, že veškeré snahy uhasiti oheň jsou marnými. Vody není a dynamit již také došel. Zdá se, že celé město od-

souzeno jest k hrozně zkáze. Vojáci udržují stanné právo s náležitou přísností. Bylo mnoho osob už zastřeleno, často pro pouhé podezření. Hlídkají se hlavně trosky bank, v jejich ssutinách pohřbeny jsou ohnivzdorné pokladny s velikými zásobami peněz. Také vládní pokladna je zničena. Nyní jedná se hlavně o zachránění mincovny, v které jest shromážděno drahých kovů i hotových peněz za čtyřicet milionů dollarů. Jak velikou je škoda, nedá se dosud odhadnouti. Právě se, že páčí se na \$300,000,000. Také počet mrtvých a raněných je daleko větší, než jak oznamovaly první zprávy. Všichni mrtví pohřbeni budou bezpochyby do moha, a to v době nejbližší. Mucho mrtvů dosud pohřbeno je ve shofelých budovách. Prozatímni nemocnice, na kvap všude zřizované jsou přeplněny. Ve městě vypukl hlad a nedostatek. Ze všech stran dochází pomoc. Kongres povolil milion dollarů na ulevení bídě. Též z jiných měst Soustátí jsou vysílány káry naplněné potravinami, šatstvem a různými potřebami.

Zprávy ze dne následujícího nejsou potěšitelnější. Město na mnoha místech je dosud v plamenech. Až do večera zdálo se, že aspoň čtvrtina města bude zachráněna, ale když propuklo řádění živlů na novo, vzdali se lidé i těch nadějí. Řádí prudký vítr a budovy požárem polozičené rozpadávají se při každém silnějším závanu větru. Kamení a ohofelí trámy padají do ulic a není možno jimi ani projíti. I ulice Market, která až do věčejšího dne byla dobrou cestou, po níž bylo možno utíkat, je taktéž už zatarasena troskami. Ve městě udržuje se nejpřísnější kázeň. Vojska sehnáno do San Franciska co bylo možno. Taktéž policisté ozbrojili se puškami. Bylo opět několik osob zastřeleno pro neuposlechnutí. Uprchlíci shromáždění jsou nejvíce v parcích. Přes 300,000 lidí nalezá se bez přístřeší. Městská zpráva zmocnila se za pomoci vojenského včitelství všech skladišť a grocerářských obchodů a pod., a vše bylo rozděleno hladověcům. Na několika místech rozdělují se chleba a dostane každý, kdo přijde. Na místech, kde potraviny se rozdělují čekají veliké spousty lidí, až dojde na ně řada. Bohatí stejně jako chudí žebrají. V řadách stojí bez rozdílu páni v cylindrech, dělníci i otrhaní čínané. Hlad sbratřil všechny dokonale. Mimo chleba rozdělují se též konzervy. Vlaky sotva stačí dovážeti potraviny. Rozdělování následkem zmatků nemůže býti prováděno správně a tím mnoho lidí trpí. V městě panují obavy před nakažlivými nemocemi. Nejkrásnější město na Západě je nyní hromadou čerajších ssutin. Zdá se, že i to, co až dosud plamenům vzdorovalo, v době nejbližší podlehne zhoubným živlům. Obránci jsou již vysíleni.

Náš zpravodaj, tajemník závodu našeho, p. Chas. Steiger, oznámil nám telegraficky, že odebral se do města hrůzy. V době nejbližší budou míti čtenáři naši příležitost dočísti o hrozných těch událostech z pera očitého svědka.

Zemětřesení v jiných místech.

Zemětřesení postihlo i jiná místa v Californii. Za obět padlo mu i město Santa Rosa, jedno z nejkrásnějších míst Californie. Město, čítající kolem 10,000 obyvatel, bylo úplně zničeno. Ztráty lidských životů jsou ohromné. I zde udály se scény podobné sanfranciským. Podobně zničena byla i jiná města: Cloverdale, Healdsburg, Geyserville, Ukiah a Hopland. Zemětřesení řádilo až i v severních okresech Mendocine Lake; na západě dosahovalo až v k Tichému Oceanu. Taktéž v Los Angeles počteno bylo zemětřesení a způsobilo mnoho škod. Zprávy z Los Angeles docházejí, že do města přibýlo množství cestujících z okolí, kteří přinášejí zprávy o hrůzách, jež zemětřesení způsobilo. Vyjma hořejší jmenovaných měst postihly spojené živly ještě Santa Cruz, Santa José, Monterey, Gilroy, Hollister a jiné. Ze všech míst oznamují se ztráty životů a ohromné škody, které jdou do milionů.

Pomoc postiženým.

Neštěstí postihnuvší obyvatele californských měst, vzbudilo veliké množství sympatií s trpícími a ve všech místech Spojených Států zahájeny byly sbírky na ulevení nouze a bídě. Káry, naplněné potravinami a šatstvem, vyjíždějí ze všech měst. Obyvatelstvo se zrovna předhání v dobročinnosti. — Tajemník spol. departmentu nařídil telegraficky, aby z pokladniční filialky v New Yorku bylo zasláno \$1,000,000 do San Franciska. — V Chicagu uspořádána česká sbírka ve prospěch znešťastněných krajanů, žijících v San Franciscu a hned po první výzvě vynesla \$428 00. Ve sbírkách se pokračuje. — Město Omaha nezástalo pozadu za jinými městy. Po celém městě rozvinula se sběrací činnost, která potkala se s dobrým výsledkem. Nejen pomoc peněžítá získána, ale i několik kar, naplněných potravinami a jinými věcmi, zasláno bylo do nešťastného města. I v našem městě ve sbírkách se pokračuje.

Zájem v cizině.

První zprávy, které kabelogramem došly do Evropy, způsobily tam značný rozruch. Ze všech míst docházejí do Washingtonu projevy úcty a soustrasti. Evropské vlády téměř všichni už zastali prezidentovi Rooseveltovi projevy politování nad velikým neštěstím. Docházejí zprávy, že San Francisko je předmětem úcty všech evropských listů. O katastrofě píše se s velikým účastenstvím a ozvaly se již i hlasy k uspořádání sbírek po všech částech evropských. Žurnály se zrovna předhánějí v honu po zprávách o hrozných katastrofě. U lidí ze San Franciska, kteří tou dobou meškají v Evropě, dlí stále zpravodajové a žurnalisté, žádajíce od nich popisy města atd. Převládá všeobecné mínění, že San Francisko brzy povstane ze svých trosk o mnoho krásnější, dokonalejší a větší. Vzpomínají požár Chicago, které po tomto zmohtuňelo a stalo se jedním z největších měst světa.

Zemětřesení v Santa Rosa.

Náš sudí Louis Berka obdržel dopis ze Santa Rosa, Cal., od svého bratra Franka Berky, jež mu sděluje následující: Město

naše je v ssutinách. Téměř všechny cihlové budovy srovnány jsou se zemí. Velmi četné dřevěné budovy a residence jsou ztroskotány. Mnoho lidí je zabito, mnoho zmrzačeno a někteří byli i za živa upáleni. Obchodní část našeho města jest nyní apoustou ssicenin. Bylo to nejhorší zemětřesení, které jsme kdy zažili. Bude to hodně trvat, než se zotavíme z této pohromy. — Jsme všichni zdraví a žádáme značnější škody jsme neутrpěli. Jen komfy se shroutily a omítka opadala. Stalo se to dnes v 5:30 hod. ráno. Dne 18. dubna.

Zasedání 59. kongresu.

Senátor Tillman počíná si v kongresu jako štika mezi kapry. Dne 17. dubna znovu opakoval svůj návrh, aby finanční výbor zahájil vyšetřování, jakým způsobem přispívají nebo půjčují banky peníze na politickou kampaň. Ač jest to jednání protizákonné, nikdo na to nedbá. Tillman navrhol, aby do výslechu vzati byli úředníci politických výborů, republikánského i demokratického. Po té zmínil se o úpadku tří chicagských bank, z nichž jedna byla národní a podléhala dozoru spolkové vlády. Při tomto dostal se do ostré slovní potýčky se senátorem Hopkinsem, který se oněch bank zastával. Dále promluvil senátor Foster tříhodinovou řeč o železniční předloze. — V poslanecké sněmovně byla vyřazena celá řada předloh menší důležitosti. Mimo jiné bylo 572 senátních předloh. Před odročením debatovalo se chvíli o zavodňování

ve státu Texasu, ale záležitost tato zůstala nedokončena. — Následujícího dne zasedalo se v senátu malou chvíli a byly vyřazeny jenom běžné záležitosti. — V poslanecké sněmovně bylo přijato usnesení, aby bylo válečnému odboru nařizeno, aby všechny potřeby a zásoby, které by nešťastný lid v Californii potřeboval, vydal městu. Dále odhlasován projev soustrasti. Předloha o zavodňování v Texasu, o níž se dne předcházejícího debatovalo, byla přijata. Neštěstí, které stihlo San Francisko, působilo na všechny dusivě. Nikomu nechtělo se valně do práce a z té příčiny bylo málo vyřizeno. — Dne 19. dubna přijal senát usnesení, povolující \$1,000,000 postiženým krutými živly v Californii. Senátor La Follette promluvil o železničních sazbách. Tillman s Hopkinsem dostali se opět do hádky ohledně Walshovy banky v Chicagu a teprve, když předseda zakročil, byl hádce učiněn konec. — Poslanecká sněmovna přijala taktéž povolení \$1,000,000 pro nešťastné obyvatele californských měst. Dále bylo promluveno několik řečí o cíu. — Dne následujícího pokračoval La Follette ve své řeči o železničních sazbách, ale řeč svou dosud nedokončil. Dále přijato bylo usnesení, povolující peníze na opatření léků a léčivých potřeb pro raněné v Californii. — Poslanecká sněmovna nevykonala toho dne nic důležitého. Rokovalo se chvíli o povolení na vydání okrsku Columbia, o předloze a o národní karanténě.

Z Hlavní Úřadovny Č. S. D. P. J.

St. Paul, Minn., 20. dubna 1906.

Členům a spolkům ČSDPJ.

Čtvrtletní schůze účetního výboru, odbyvaná dne 8. dubna 1906, zahájena byla za přítomnosti bratří Václava Tyry, Antonína F. Vrtilče, F. M. Wrabka, Franka Skoka a F. A. Krcha v 10 hodin ráno. Protokol ze schůze výroční, jakož i jiné záležitosti, týkající se stavu Jednoty, čteny a přijaty.

P. Willis, náš právník oznamuje, že se bude v nedaleké době odbývat nový soud s paní Tobiškovou a že jest tudíž třeba, aby povolena byla přiměřená částka peněz, tak aby všichni potřební svědkové museli se k soudu dostaviti. Za tím účelem povoleno bylo p. Bártovi na vydání 50 dollarů, aby sem mohl zákonnitě povolati potřebné svědky, jež osobně zná a o nich ví, že přítomnosti jich jest nám třeba. Dále splnomocněn byl soudní výbor, aby si na soudní výlohy vyzvedl z pokladny další peníze, jak toho bude potřeba.

Dopis od Vydavatelstva orgánu byl předložen a přijat a usneseno, aby "Pokrok Západu" jako orgán Jednoty za stávajících podmínek stále byl podřazen.

Usneseno dále, aby navrhující listiny nebyly spojeny s lékařskou prohlídkou a až nynější zásoba jich dojde, aby používány byly nové a zároveň aby se hledělo k tomu, by obě v jednu listinu byly spojeny a pak aby vzorky této předložený byly Hlavní Úřadovně k prohlédnutí. Zároveň usneseno obstarati 500 výtisků "sběracích

listin," poněvadž jsou již jen 4 na ruce a konečně usneseno obstarati 18 sčrtněk k uschování důležitých listin Jednoty.

Jelikož zprávy tajemníka a účetníka spolku Svatopluk o ztrátě člena nesouhlasily — jeden totiž udává, že dotyčný člen odstoupil, druhý pak uvádí, že byl vyloučen pro neplacení povinných poplatků — nařizeno tajemníku, aby požádal br. Sokola o vysvětlení, kterážto zpráva má býti do knih zanesena.

Odpoledne dostavil se do schůze pan Willis a vysvětlil, proč přítomnosti vzdálených svědků při soudu jest třeba. Soud odbýván bude dne 15. května, (o čemž dnes vědomost nám dána).

Naléhavé žádosti, aby spolky zprávy za I. čtvrtletí 1906 zaslaly nejdříve do 15. dubna, vyhovělo pouze 13, následkem čehož ona část zprávy musí býti vynechána, ježto by nebyla úplná. Jest to opětový důkaz, že se povinnosti vykonávají liknově a že se orgán nečte.

Dne 13. t. m. obdržela Úřadovna oznámení, že zemřel br. Matěj Vondrášek, člen spolku č. 3, ve stáří 51 roků. Byl jedním z nejprvnějších členů po založení spolku toho. Úmrtí nadace v obnosu 1,000 dollarů bude v krátké době vyplacena.

Ve Svornosti, Lásece a Bratřství podáváme s pozdravem

Václav Tyra, Franta A. Krch, předseda, tajemník.

(Pokračování na str. 13.)